

Over de auteur

HELEEN RIJCKAERT

is leerkracht Nederlands en mentor/coach op HTI Sint-Antonius.

10+1 TIPS

VOOR EEN KRACHTIG TAALBELEID

Voor veel scholen blijft het opzetten van een krachtig en breed gedragen taalbeleid een grote uitdaging. Op vraag van de pedagogische begeleidingsdienst zaten een aantal leerkrachten, de taalcoach en de GOK-coördinator van het HTI Sint-Antonius (HTISA) in Gent samen voor een gesprek rond het taalbeleid op hun school. Geheel spontaan ontstond zo een lijst met tips voor wie wil werken aan of starten met een krachtig taalbeleid op school. Uiteraard vormen die tips op zich geen garantie voor een sterk en breed gedragen taalbeleid: het zijn eerder extra zaken waar je rekening mee kunt houden, of die een extra impuls aan het taalbeleid kunnen geven – afhankelijk van de specifieke noden en context op jouw school. Zo is HTISA een school waar het percentage anderstalige leerlingen boven de 80 procent ligt. Dat maakt dat de taalondersteuner, die leerlingen met taalnoden individueel of in kleine groepjes begeleidt, in het taalbeleid van de school echt een spilfiguur is. **Heleen Rijckaert**

1

ZORG VOOR EEN GOEDE SAMENWERKING TUSSEN ZORGCOÖRDINATOREN, TAALONDERSTEUNERS EN LEERKRACHTEN.

Als taalondersteuner of zorgcoördinator is het belangrijk om te luisteren naar waar de leerlingen volgens de leerkrachten nood aan hebben. Koppel ook geregeld met de leerkrachten terug: zo weten ze waaraan er in de taalondersteuning gewerkt wordt en wat de progressie van de leerling is. Op die manier vormt de taalondersteuning ook een meerwaarde voor de klaspraktijk, en vice versa.

2

OMSCHRIJF ZO CONCREET MOGELIJK WAAR LEERLINGEN OP HET VLAK VAN TAAL PROBLEMEN MEE HEBBEN.

Er is niets zo vaag om mee aan de slag te gaan als ‘deze leerling heeft problemen met taal’. Probeer als leerkrachtenteam het taalprobleem van de leerling zo duidelijk mogelijk te omschrijven. Zorg op klasraden bijvoorbeeld voor een blaadje met verschillende taaldoelen die concreet en meetbaar omschreven zijn. Enkele voorbeelden: “De leerling durft onvoldoende vragen te stellen”, “De leerling kan geen volledige zinnen formuleren of “De leerling begrijpt teksten onvoldoende.” Daardoor ontwikkel je een gemeenschap-

pelijke taal om mee aan te slag te gaan en kan er op een efficiënte manier een begeleidingsplan worden opgesteld.

3

STEL JE TAALBELEIDS- PLAN SAMEN MET HET LEERKRACHTENTEAM OP.

Het is erg belangrijk dat leerkrachten van in het begin betrokken zijn bij het opstellen van een plan van aanpak voor het taalbeleid. Wanneer dat van bovenaf wordt opgelegd, zal de verbondenheid van de leerkrachten erg laag zijn en kan dat tot weerstand leiden. Communiceer dus over wat je van plan bent, vraag input aan de leerkrachten en neem hun bezorgdheden en ideeën mee.

4

VERSTERK DE TAAL- COMPETENTIES VAN DE LERAAR.

Het is een cliché, maar elke leerkracht is een taalleerkracht. Naast zoeken naar hoe je de taal van leerlingen kunt versterken, is het ook belangrijk dat je leerkrachten tips geeft rond taalgericht vakonderwijs en dat je hen ondersteunt in het versterken van hun taalcompetenties.

5

MAAK LEERKRACHTEN DUIDELIJK DAT AAN TAAL WERKEN GEEN EXTRA TAAK BOVEN OP AL DE REST IS.

Volgens heel veel leerkrachten is taalgericht vakonderwijs iets wat boven

op hun dagelijkse didactiek komt. Dat is echter niet zo: taalgericht lesgeven is immers didactisch goed lesgeven. Wanneer je als leerkracht aan taal wil werken, is het bijvoorbeeld niet de bedoeling dat je zelf urenlang woordenlijsten zit te maken of teksten zit te vereenvoudigen. Het is veel efficiënter om de leerlingen bij dat proces te betrekken. Maak bijvoorbeeld samen met de leerlingen een woordenlijst rond een tekst en geef hun die achteraf mee. Zo doe jij minder 'eenzaam' werk en ligt het leerrendement van de leerlingen veel hoger.

6

HOUD HET FUNCTIONEEL.

Zorg dat een taalbeleid ontstaat vanuit de praktijk en niet omgekeerd. Welke noden heeft jouw school? Breng die noden in kaart en bedenk van daaruit acties.

7

WERK TOE NAAR EEN EINDRESULTAAT.

Een taalproject is heel sterk wanneer je met de leerlingen naar een eindresultaat of -product toewerkt. Denk bijvoorbeeld aan het organiseren van een opendeurdag, het maken van een brochure, het organiseren van een voetbaltornooi,... Bij (het voorbereiden van) dergelijke zaken komt heel veel taal kijken. Taal is op dat moment noodzakelijk en functioneel. Bovendien zorgen zulke projecten voor een hoog leerrendement en een succeservaring bij zowel leerlingen als leerkrachten.

8

WERK SAMEN!

Zet de klasdeuren open, ga bij elkaar kijken, bereid samen lessen voor, detecteer samen de noden die leerlingen hebben. Alleen zo kan je een breed gedragen taalbeleid opzetten.

9

DURF CREATIEF NA TE DENKEN.

In het onderwijs is er nooit een overschot aan middelen. Door 'out of the box' te denken kan je echter ook al heel veel bereiken met een minimum aan middelen.

10

VRAAG STEUN AAN JE DIRECTIE.

Een breed gedragen taalbeleid houdt ook in dat de directie achter het taalbeleid en achter de genomen acties moet staan. Vraag regelmatig input van je directie en breng regelmatig verslag uit van uitgevoerde acties.

11

DURF TE DELEN EN DURF TE FALEN.

Een taalbeleid ontstaat niet vanzelf. Heel veel scholen zijn nog zoekende. Hoe zorg je ervoor dat het taalbeleid gedragen is? Hoe maak je je acties meetbaar? Hoe meet je of de leerlingen effectief vooruitgaan? Dat kan enkel door te proberen, te evalueren en te durven falen. Veel succes!